

STARTNOTITIE MER NATUURONTWIKKELING DANNEMEER

DLG GRONINGEN

9 juli 2008

110312/CE8/001/000144

Inhoud

1 Inleiding	4
1.1 Waarom natuurontwikkeling Dannemeer	4
1.2 Waarom een milieueffectrapportage	5
1.3 Startnotitie: doel en procedure	6
1.4 Rollen en verantwoordelijkheden	7
1.5 Leeswijzer	8
2 Probleem en doelstelling	9
2.1 Nut en noodzaak Dannemeer	9
2.2 Doelstelling natuurontwikkeling Dannemeer	9
2.3 Nevendoelstellingen	9
2.4 Randvoorwaarden	10
3 Huidige situatie en autonome ontwikkeling	11
3.1 Plangebied Dannemeer	11
3.2 Bodem en water	12
3.3 Natuur	15
3.4 Recreatie	16
3.5 Landschap, cultuurhistorie, geomorfologie en Archeologie	16
3.6 Landbouw	18
3.7 Infrastructuur	18
3.8 Externe veiligheid	18
4 Voorgenomen activiteit en alternatieven	19
4.1 Inleiding	19
4.2 Inrichtingsmaatregelen	19
4.3 Alternatieven en varianten	21
4.3.1 alternatief 1: het inrichtingsplan (Saxion Hogeschool/DLG; 2005)	21
4.3.2 Alternatief 2: optimalisatie voor bodem en cultuurhistorie	21
4.3.3 Meest milieuvriendelijke alternatief en voorkeursalternatief	21
5 Effecten	22
5.1 Inleiding	22
5.2 Beoordelingskader	22
6 Besluiten, beleidskader en procedure	24
6.1 Besluitvorming en procedure	24
6.2 Beleidskader	27
6.3 De startnotitie en mogelijkheden tot inspraak	29

Bijlage 1	Literatuurlijst	30
Bijlage 2	Kaart inrichtingsplan Dannemeer	31
Colofon		32

HOOFDSTUK 1 Inleiding

1.1

WAAROM NATUURONTWIKKELING DANNEMEER

Wat ging er vooraf

Het project Dannemeer is de laatste schakel in het Strategisch Groenproject Midden - Groningen. Voor de herinrichting Midden-Groningen is in 1999 een landinrichtingsplan door Gedeputeerde Staten vastgesteld. Voor dit plan is in 1997 een Milieueffectrapport opgesteld. In het kader hiervan zijn de nodige studies verricht. In 1999 zijn de inrichtingmaatregelen voor de natuurontwikkeling in Midden Groningen nader uitgewerkt door de werkgroep natuur. Deze uitwerking is door Wouter Haan vervolgens in 2005 geactualiseerd in het inrichtingsplan natuur Dannemeer. Dit plan is vastgesteld door de Landinrichtingscommissie Midden-Groningen en beschrijft de maatregelen voor het bereiken van de vastgestelde natuur- en recreatiedoelen in het deelgebied. Nu staat DLG aan de vooravond van de uitvoering. Voordat het zover is moet nog een bestek worden opgesteld en wordt een bestemmingsplanprocedure doorlopen.

Voorgenomen besluit

Om het project te realiseren wordt gemeente Slochteren verzocht om planologische medewerking en de provincie Groningen om een ontgrondingvergunning. De gemeente Slochteren heeft het voornemen om de huidige bestemming landbouw te wijzigen in natuur met een artikel 11 WRO-procedure. Bij de provincie wordt een ontgrondingvergunning aangevraagd als bedoeld in de artikelen 4 en 8 van de Ontgrondingenverordening Groningen 1998. Deze verordening is een nadere regeling van ontgrondingen in de provincie Groningen, als bedoeld in artikel 5, tweede lid, van de Ontgrondingenwet.

Deelgebied Dannemeer

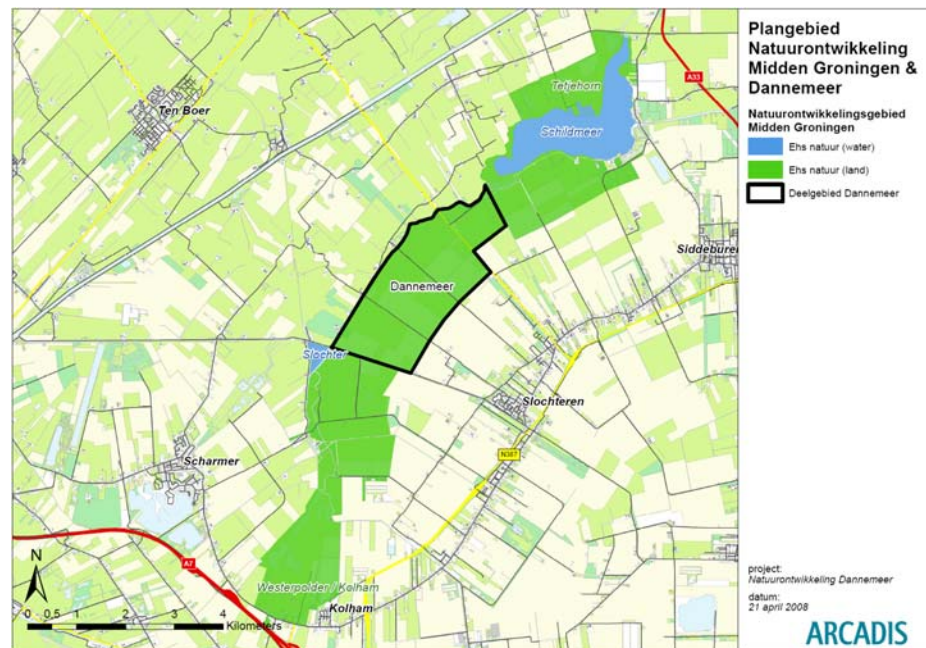
In het kader van de herinrichting Midden-Groningen vindt grootschalige natuurontwikkeling plaats. Naast 1.130 ha. nieuwe natuur gaat het om 580 ha. bestaande natuur. Uiteindelijk zal een natuurgebied van ca. 1.700 ha. ontstaan. Om de gewenste natuurontwikkeling mogelijk te maken zijn en worden gronden vrijgemaakt om een aaneengesloten natuurgebied te creëren. Het nieuwe natuurgebied ligt hierbij als een breed lint door het midden van het herinrichtingsgebied Midden-Groningen. Het plangebied wordt voor de herinrichting opgesplitst in de volgende deelgebieden.

1. Kolham / Hooilandspolder.
2. Dannemeer.
3. Omgeving Schildmeer.
4. Woudbloem Ae's.

Afgezien van het Dannemeer en het gebied aan de zuidzijde van het Schildmeer (Haansplassen) zijn de inrichtingswerken voltooid.

Afbeelding 1.1

Natuurontwikkelingsgebied
Midden-Groningen met
deelgebied Dannemeer.

Dit MER

Het voorliggende rapport heeft betrekking op het deelgebied Dannemeer binnen landinrichtingsproject Midden-Groningen. Het grootste deel van Dannemeer is (al dan niet in het verleden) als (intensief) landbouwgebied in gebruik (geweest) en kent hierdoor een geringe natuurwaarde. Voor het gebied is echter nu grootschalige natuurontwikkeling beoogd en zijn naast vele natuurdoeltypen ook doelen voor recreatie gesteld. In het overgrote deel van het gebied wordt gestreefd naar oermoeras, waarbij het landschapsbeeld zal gaan bestaan uit een mozaïek van open water, moeras en broekbos. Om te komen tot de natte natuurdoeltypen zal de landbouw worden omgevormd tot natuur, door middel van grootschalige ontgrondingen nodig. Daarnaast zal het waterhuishoudkundig systeem worden aangepast.

1.2

WAAROM EEN MILIEUEFFECTRAPPORTAGE

Het natuurontwikkelingsproject Dannemeer is zowel plan-m.e.r.- als besluit-m.e.r.-plichtig. De besluit-m.e.r.-plicht is de meest concrete en doorloopt de zwaarste procedure. Op grond van artikel 14.4b van de Wet Milieubeheer (zie kader) worden de plan-m.e.r. en besluit-m.e.r. gecombineerd in één milieu-effectrapport (besluit-m.e.r.).

WET MILIEUBEHEER, ARTIKEL 14.4B

Ingeval terzake van een activiteit tegelijkertijd een besluit en een plan worden voorbereid en dat plan uitsluitend wordt voorbereid met het oog op de inpassing van die activiteit in dat plan wordt ter voorbereiding van dat besluit en dat plan één milieu-effectrapport gemaakt.

De m.e.r.-plicht komt voort uit de volgende activiteiten in het natuurontwikkelingsproject Dannemeer zoals aangewezen in het onderdeel C van het Besluit milieueffectrapportage:

- Ruim 550 ha aan landbouwgrond komt in aanmerking voor functiewijziging in natuur en/of recreatie. Hiervoor is een uitwerking van het bestemmingsplan nodig (Activiteit 9 Besluit m.e.r.: inrichting landelijk gebied; onderdeel C: bij functiewijziging in natuur, recreatie of landbouw met oppervlakte ≥ 250 ha). De uitwerking van het bestemmingsplan conform artikel 11 Wro is een besluit-m.e.r.-plichtige activiteit.
- Voor natuurontwikkeling en de aanleg van dijken wordt minimaal 100 ha klei afgegraven. Hiervoor is een vergunning nodig in het kader van de Ontgrondingenwet (Activiteit 16.1 Besluit m.e.r.: Winning, wijziging of uitbreiding van oppervlakte delfstoffen; onderdeel C: winplaats of winplaatsen in elkaars nabijheid ≥ 100 ha). In Dannemeer wordt ca. 150 ha. de bovengrond afgegraven. Gekoppeld aan de aanvraag ontgrondingvergunning wordt de besluit-m.e.r.-procedure doorlopen. Daarnaast vormt de uitwerking van het bestemmingsplan conform artikel 11 Wro het kader voor de ontgrondingvergunning. De uitwerking van het bestemmingsplan is daarmee ook plan-m.e.r.-plichtig.

De onderhavige startnotitie vormt de start van de gecombineerde besluit-m.e.r.-procedure.

1.3

STARTNOTITIE: DOEL EN PROCEDURE

Doel van de besluit-m.e.r.-procedure

Doel van de besluit-m.e.r.-procedure is het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming over activiteiten met mogelijke belangrijke negatieve gevolgen voor het milieu.

Het op te stellen besluit-MER dient de meest geschikte inrichtingswijze of het meest geschikte ontwerp van de voorgenomen activiteit in beeld te brengen. Daarbij worden de gevolgen voor het milieu en ruimtegebruik beschreven. Dat geldt zowel voor het effect ter plaatse als in de directe omgeving (uitstralingseffecten zoals invloed op grondwaterstanden) van de betreffende activiteit. Het besluit-MER dient in dit geval in te gaan op de benodigde informatie voor de procedure voor de ontgrondingvergunning.

Start en hart van besluit-m.e.r.

De besluit-m.e.r.-procedure kent een aantal stappen (zie hiernaast) waarin verschillende partijen hun rol spelen. De *initiatiefnemer* is verantwoordelijk voor de Startnotitie en *stuurt* daarmee de besluitvorming van het *bevoegd gezag* over zijn voorgenomen activiteit aan (zie tekstkader).

Stappen besluit-m.e.r.-procedure

> Startnotitie

- Inspraak en advies
- Richtlijnenadvies
- Richtlijnen

> Milieueffectrapport

- Aanvaarding
- Toetsingsadvies
- Besluit

Startnotitie
-start van de besluit-m.e.r.-procedure
-inzicht in het wat, waar en waarom van een project (op hoofdlijnen)
-sturende werking voor inhoud richtlijnen en milieueffectrapport
-basis voor inspraak door belanghebbenden en (richtlijnen)advies
-De start van de besluit-m.e.r.-procedure-

Startnotitie

De voorliggende Startnotitie is de eerste stap in de besluit-m.e.r.-procedure. De Startnotitie biedt aan het Bevoegd Gezag, de bevolking, de Commissie voor de milieueffectrapportage en de wettelijke adviseurs op hoofdlijnen informatie over de voorgenomen activiteiten (natuurontwikkeling Dannemeer). De lezer krijgt informatie over aanleiding en doel van het initiatief, de besluit-m.e.r.-procedure en de onderwerpen die in het besluit-MER onderzocht zullen worden. Met behulp van de Startnotitie zullen richtlijnen worden opgesteld voor de inhoud van het besluit-MER. Daarvoor vraagt het Bevoegd Gezag advies aan de Commissie voor de milieueffectrapportage en de wettelijke adviseurs.

1.4**ROLLEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN****Initiatiefnemer**

De initiatiefnemer voor de natuurontwikkeling Dannemeer is de Dienst Landelijk Gebied Groningen. De initiatiefnemer voor de uitwerking van het bestemmingsplan is het college van B&W van de gemeente Slochteren.

Bevoegd gezag

Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen neemt het besluit-m.e.r.-plichtige besluit over de ontgrondingvergunning. Het college van Burgemeester en Wethouders van de Gemeente Slochteren neemt het besluit- en plan-m.e.r.-plichtige besluit over de uitwerking van het bestemmingsplan. Op grond van de coördinatieregeling in artikel 14.5, lid 1 van de Wet milieubeheer, vormt Gedeputeerde Staten het coördinerend Bevoegd Gezag.

Commissie voor de milieueffectrapportage

De Commissie voor de m.e.r. bestaat uit een aantal onafhankelijke deskundigen afkomstig uit verschillende disciplines. De Commissie geeft advies over de richtlijnen aan het Bevoegd Gezag en toetst het besluit-MER op juistheid en volledigheid. Bij het opstellen van zowel de adviesrichtlijnen als het toetsingsadvies van het besluit-MER wordt rekening gehouden met de inspraakreacties.

Wettelijke adviseurs

Het Bevoegd Gezag vraagt vooraf aan het opstellen van de definitieve richtlijnen advies aan de zogenaamde wettelijke adviseurs. Dit zijn de regionale inspecteur van Volksgezondheid en Milieuhygiëne van het ministerie van VROM, de regionale directeur Landbouw, Natuur en Openluchtcreatie van het ministerie van LNV en de ter plaatse bevoegde inspecteur van het RACM.

Watertoets

Voor alle nieuwe ruimtelijke plannen moet een watertoets worden toegepast, als dat vanuit waterhuishoudkundig oogpunt relevant is. De watertoets moet waarborgen dat waterhuishoudkundige doelstellingen expliciet en op evenwichtige wijze in beschouwing worden genomen in deze plannen.

Ook in het kader van deze m.e.r.-procedure is de watertoets van belang. De watertoets bestaat uit een procedureel en een inhoudelijk deel. De procedure vereist betrokkenheid van de waterbeheerders. De betrokken waterbeheerders zijn Waterschap Noorderzijlvest en de provincie Groningen als grondwaterbeheerder. Inhoudelijk wordt de watertoets geïntegreerd in het MER.

Insprekers

Belanghebbenden kunnen twee keer inspreken tijdens de besluit-m.e.r.-procedure. De eerste keer is na het verschijnen van de Startnotitie. De tweede keer is na het verschijnen van het besluit-MER.

1.5**LEESWIJZER**

Het probleem en de doelstellingen voor Dannemeer worden besproken in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 wordt de huidige situatie en autonome ontwikkeling van een aantal aspecten besproken. Vervolgens wordt de voorgenomen activiteit beschreven en wordt ingegaan op de alternatieven en varianten. Hoofdstuk 5 beschrijft de manier van beoordeling van de effecten voor het MER. In het laatste hoofdstuk (6) zullen de besluiten, het beleidskader en de procedure worden toegelicht. In de bijlage staat de literatuurlijst en een kaartje van het inrichtingsplan.

HOOFDSTUK 2 Probleem en doelstelling

2.1 NUT EN NOODZAAK DANNEMEER

In Dannemeer vindt grootschalige natuurontwikkeling plaats in het kader van de herinrichting Midden-Groningen. In de huidige situatie is het landbouwkundig ingerichte Dannemeer ongeschikt om de gewenste natuurdoelen te kunnen realiseren. Het treffen van inrichtingsmaatregelen als bijv. vernatting, ontgraving, dempen van watergangen en dynamisch peilbeheer is daarom noodzakelijk.

2.2 DOELSTELLING NATUURONTWIKKELING DANNEMEER

Het eindbeeld van Dannemeer is, ondanks de doorsnijding van enkele secundaire wegen, een hydrologisch aaneengesloten natuurgebied. Naast de uitbreiding van het areaal moeras in Nederland, heeft het gebied een functie als 'schakel' in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) tussen de deelgebieden Kolham en Tetjehorn (zie afbeelding 1.1).

Het streefbeeld voor natuurontwikkeling in Dannemeer, conform het eindrapport "Uitwerking inrichtingsmaatregelen natuurontwikkeling Midden-Groningen", is een mozaïek van open water, verlandingsgemeenschappen, riet- en zeggenmoeras, ruigten, broekbos en kruidenrijke graslanden. Dit maakt het gebied zeer geschikt als ecotoop voor water- en moerasvogels. Om te zorgen voor veilige broedgelegenheid voor groundbroeders als de Lepelaar worden twee zogenaamde 'vosvrije' eilanden gecreëerd. Daarnaast wordt een tweetal schelpen- of grindeilandjes aangelegd om o.a. de plevier en visdief broedgelegenheid te bieden.

Hoofddoelstelling is nieuwe natuur

De hoofddoelstelling (streefbeeld voor langere termijn) voor Dannemeer bestaat uit het realiseren van nieuwe natuur. De beoogde natuurdoeltypen daarbij zijn: Zoet klei-oermoeras, Natte strooiselruigte en subdoeltypen Kamgrasweide en Zilverschoongrasland.

2.3 NEVENDOELSTELLINGEN

Naast de hoofddoelstelling natuur zijn hieronder een aantal nevendoelstellingen beschreven.

Nevendoelstellingen voor natuur

De volgende nevendoelstellingen zijn gesteld voor de natuur in Dannemeer:

1. Behouden van natuurdoeltype (Staatsbosbeheer regio Noord): Broekbossen op laagveen subdoeltype (bij veenplasje).
2. Realiseren van het gewenste grond- en oppervlaktewaterregime dat hoort bij de nagestreefde natuurdoeltypen door het realiseren vernatting d.m.v. peilverhoging en afgraven bovengrond.
3. In aansluiting op de gestelde natuurdoeltypen, realiseren van geschikte omstandigheden voor moerasvogels:
 - Voorkomen verstoring.
 - Tot stand brengen gevarieerd watermilieu.
 - Realiseren pleisterplaatsen in de vorm van plas/dras locaties.
4. Inrichting zo veel mogelijk afstemmen op het tot stand brengen van een ecologische verbinding (droog en/of nat) tussen Woudbloem Ae's en het gebied rond het Schildmeer.
5. Juiste lokalisering natuurdoeltypen.
6. Bevorderen mogelijkheden vismigratie.

Nevendoelstelling voor recreatie

Mogelijk maken van recreatief medegebruik door aanleg van ruit-, wandel- en fietspaden met uitzicht op het moeras en graslanden.

2.4**RANDVOORWAARDEN**

Bij de beoogde inrichtingsmaatregelen gelden een aantal randvoorwaarden voor andere aspecten dan natuur en recreatie:

1. Behoud van het open karakter van het gebied en behoud van het cultuurhistorisch waardevolle dichte slotenpatroon.
2. Behoud van archeologische en aardkundige waarden.
3. Voorkomen van ongewenste effecten op bebouwing binnen het gebied en het omliggende landbouwgebied.
4. Rond bebouwing en in het oostelijk gelegen landbouwgebied blijft het bestaande waterpeil gehandhaafd.

HOOFDSTUK

3

Huidige situatie en
autonome ontwikkeling

3.1

PLANGEBIED DANNEMEER

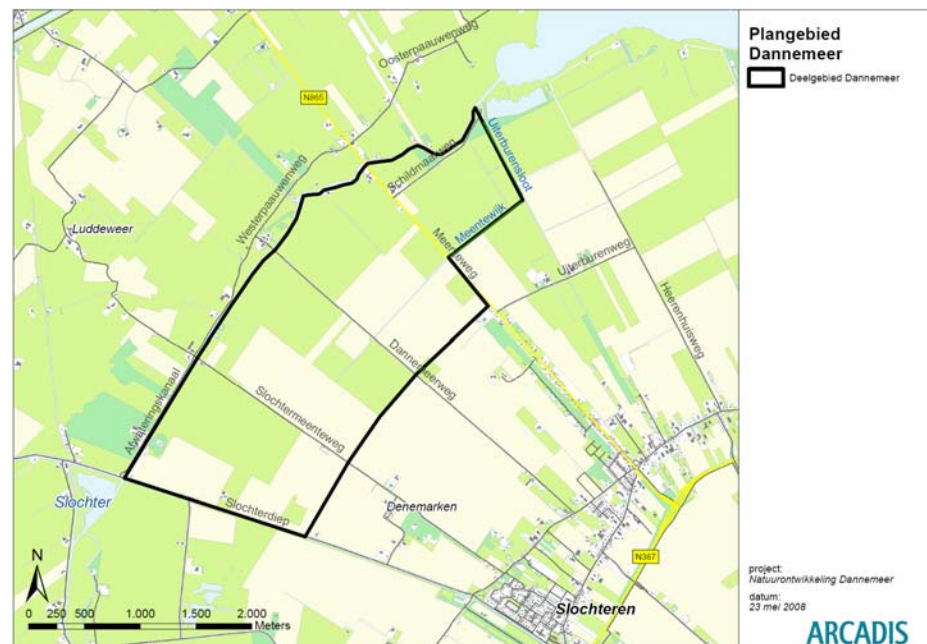
Begrenzingsen

De begrenzing van het projectgebied Dannemeer is weergegeven in afbeelding 1.1 en onderstaande afbeelding. De totale oppervlakte van het gebied bedraagt ca. 616 ha. Van het totale oppervlak moet ten tijde van schrijven nog ca. 205 ha. worden verworven.

Het projectgebied grenst aan de zuidzijde aan het Slochterdiep. Aan de noordzijde wordt het gebied begrensd door de Meenteweg en de watergangen Meentewijk en Uiterburensloot. De west- en oostzijde worden begrensd door het Afwateringskanaal van Duurswold en een denkbeeldige lijn welke vanaf de Uiterburenweg en op enige afstand (ca. 500 meter) langs het plaatsje Denemarken loopt.

Afbeelding 3.2

Plangebied Dannemeer

Korte karakterisering gebied

Het deelgebied Dannemeer wordt gerekend tot het veen ontginningenlandschap, waarbij het oorspronkelijke veengebied grotendeels is ontgonnen en ontwaterd voor landbouwkundig gebruik. Het is een open en vlak gebied waarvan de toplaag van de bodem hoofdzakelijk bestaat uit matig tot sterk kleiige veengronden welke grofweg gerekend worden tot koopveen-, weideveen- en waardveengronden. Voorafgaand aan de ontginning had het gebied een minder open karakter door aanwezigheid van moerasbos en struikgewas.

Eigendom gronden

De gronden in het Dannemeer zijn voor een groot deel (ca. 70%) in eigendom van Staatsbosbeheer en Bureau Beheer Landbouwgronden (BBL). In concrete getallen heeft het Dannemeer een oppervlakte van ca. 616 ha. en is voor ca. 415 ha. in eigendom van Staatsbosbeheer en BBL. De overige gronden zijn gemeentelijke gronden en gronden/wateren in eigendom van waterschap Hunze en Aa's en private partijen. De landinrichtingscommissie heeft een plan van toedeling opgesteld waarin alle overblijvende agrarische gronden in Dannemeer zijn uitgeruild naar buiten het projectgebied. De bezwarenbehandeling van het plan van toedeling wordt dit jaar (2008) afgerond op basis waarvan het hele gebied vrij is voor natuurontwikkeling.

Bebouwing

Rondom en in het gebied komt verspreid bebouwing voor in een overwegend agrarisch gebied. Direct aan de oostgrens van het projectgebied ligt een strook landbouwgronden welke de scheiding vormt tussen het natuurgebied en de eerder genoemde meer oostelijk gelegen cultuur as.

3.2**BODEM EN WATER*****Bodemtypen***

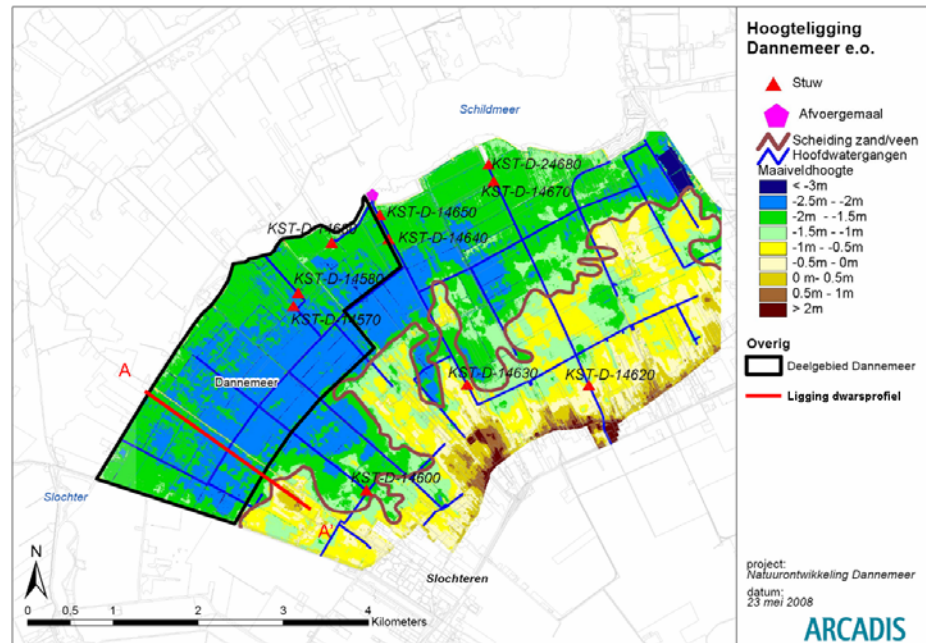
De bodem ter plaatse van het Dannemeer bestaat volgens een grove indeling uit Warmoezerijgronden (veen), Koopveengronden op zavel of klei beginnend op minder dan 120 cm en Koopveengronden op zeggeveen, rietzeggeveen of (mesotroof) broekveen. Bekend is dat de plaatselijk sterk ijzerhoudende grond in Dannemeer goede fosfaatbindende eigenschappen heeft (bron 5). Dit levert een positieve bijdrage, in de vorm van een mitigerende werking, op de nalevering van fosfaten (nutriënten) na inrichting van het gebied.

Maaiveldhoogte en reliëf

Het uitgesproken vlakke Dannemeer heeft een maaiveldhoogte welke overwegend ligt tussen de 1,90 en 2,30 m -NAP. De gemiddelde maaiveldhoogte bedraagt hierbij ca. 2,00 m -NAP, zie afbeelding 3.3. Langs het Slochterdiep en een smalle strook langs het Afwateringskanaal van Duurswold loopt het maaiveld enigszins op met een hoogteligging tussen 1,50 tot 1,70 m -NAP. Ook langs de uiterste oostgrens loopt het maaiveld op enkele plaatsen op tot ca. 1,70 m -NAP. Dit hoogteverschil blijkt eveneens uit een dwarsprofiel dat is opgenomen in afbeelding 3.4. Het traject van deze doorsnede is aangegeven in afbeelding 3.3. Buiten de begrenzing van het natuurgebied stijgt dit vlak tot ca. 0,5 m. +NAP bij Denemarken. Verder is vooral in het oostelijk deel van het gebied een lager gelegen grillig stelselpatroon aanwezig waarbij de hoogteligging rond ca. 2,10 m -NAP ligt.

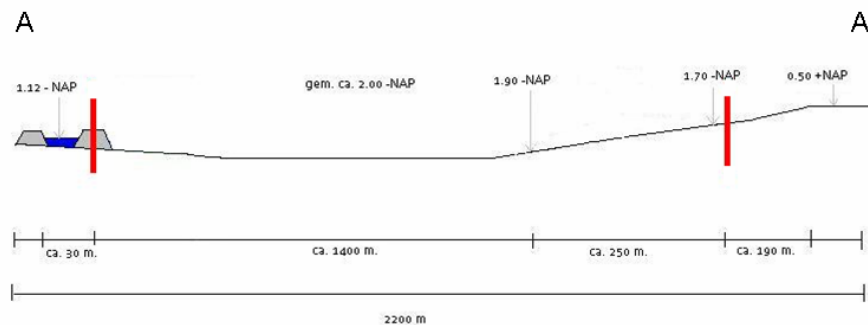
Afbeelding 3.3

Maaiveldhoogte Dannemeer

Afbeelding 3.4

Dwarsprofiel Dannemeer

De voorziene bodemdaling in het gebied is volgens de prognose van 2000 (bron 1) in 2050 tussen de 30 en 34 cm wat neer komt op een gemiddelde bodemdaling van ca. 0,6 tot 0,7 cm/jaar. De bodemdaling is een proces dat zich in het gehele gebied gelijkmatig voordoet. Eventuele toekomstige aanpassingen van het bemalingspeil zullen een gelijkmatig effect hebben in het gehele gebied.

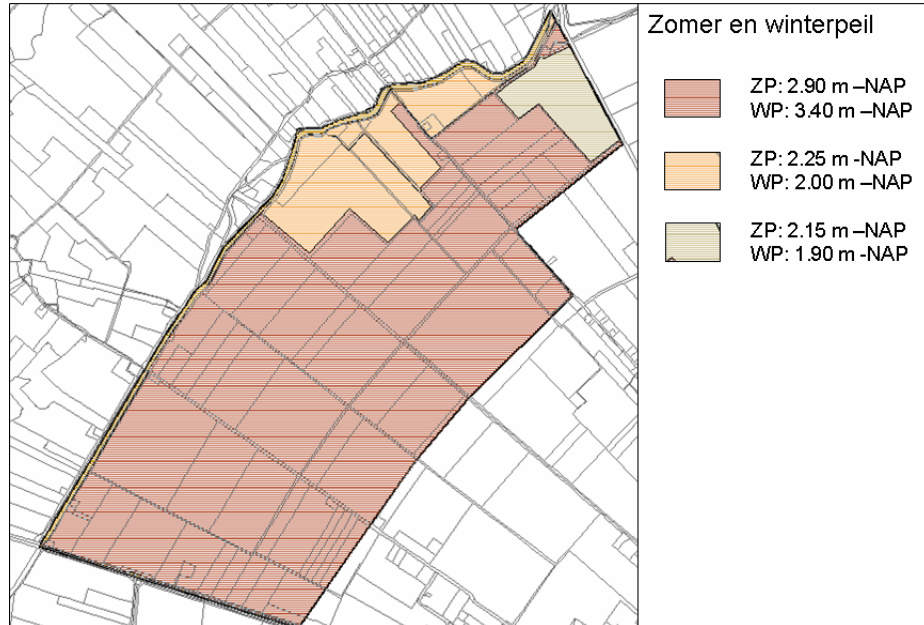
Waterpeil

Het Dannemeer valt binnen het boezemsysteem Duurswoldboezem binnen het beheersgebied van waterschap Hunze en Aa's.

Het huidige peilbeheer is voor een groot deel afgestemd op de landbouw. Voor het gehele gebied gelden drie verschillende peilen welke in de navolgende afbeelding staan weergegeven.

Afbeelding 3.5

Huidige peilgebieden in
Dannemeer

Te zien is dat er reeds in een aantal peilgebieden een natuurlijk peilbeheer (zomerpeil lager dan winterpeil) wordt gevoerd en dat deze peilen aanzienlijk hoger liggen dan het peil ter hoogte van de overige landbouwgronden (2,90/3,40 m -NAP (zomer- /winterpeil).

Bovenstaande peilen resulteren in een drooglegging die voor het bruin gearceerde deel van het landbouwgebied tussen ca. 80 en 130 cm ligt, voor het geel gearceerde gebied tussen ca. 20 en 45 cm en voor het licht groen gearceerde gebied tussen ca. 10 en 35 cm.

De hoofdwatgang binnen het gebied is de Meentewijk (zie navolgende afbeelding). De Meentewijk staat via een duiker in contact met de Uiterburensloot.

De waterafvoer van het gebied vindt plaats via de Meentewijk en Uiterburensloot naar gemaal Sans Souci (zie navolgende afb). Hier wordt het afvoerwater geloosd op het Afwateringskanaal van Duurswold.

Afbeelding 3.6

Meentewijk en het Gemaal
Sans Souci

De huidige waterkwaliteit in het gebied staat sterk onder invloed van de af- en uitspoeling van nutriënten vanaf de aanwezige landbouwgronden en het inlaatwater afkomstig uit het Eemskanaal en Winschoterdiep. Het aangevoerde water vanuit het Eemskanaal en Winschoterdiep is sterk beïnvloed door water uit overige landbouwgebieden en door huishoudelijke- en industriële lozingen. Het water kan hiermee aangemerkt worden als chloride- en voedselrijk (eutroof).

3.3

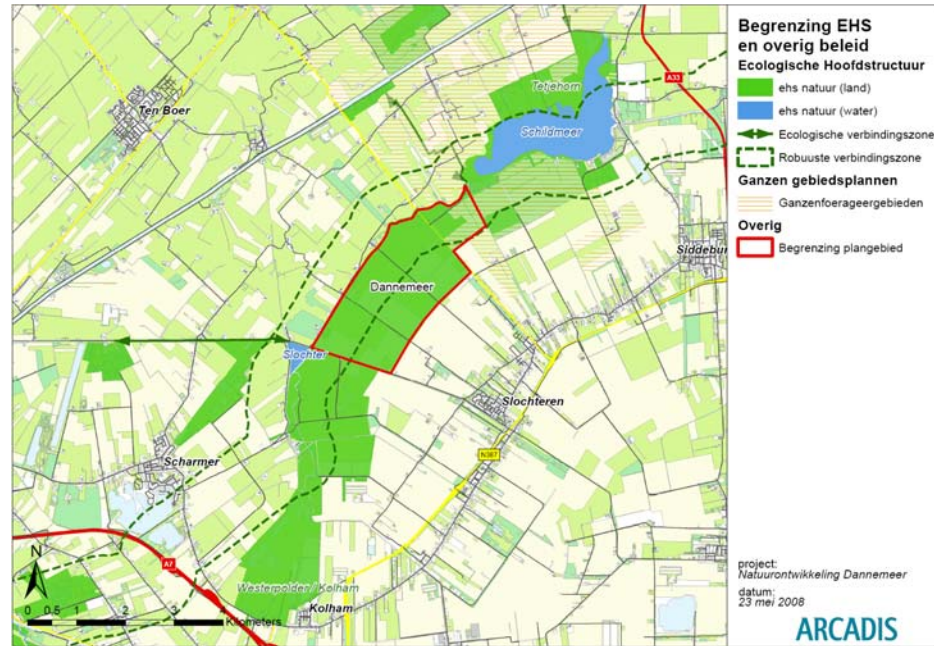
NATUUR

Beschermde gebieden: Natura2000, EHS

Er zijn geen Natura2000-gebieden in het plangebied of in de omgeving. Het gebied heeft wel een functie als schakel in de Ecologische hoofdstructuur (EHS) tussen Kolham en Tetjehorn.

Afbeelding 3.7

Ligging plangebied Dannemeer
in de Ecologische
Hoofdstructuur

Overige gebieden

Het Dannemeer bestaat voor het overgrote deel uit landbouwgronden welke door een intensieve bewerking in het nabije verleden een geringe natuurwaarde kennen. Ook de graslanden, voor zover nog niet in eigendom van BBL of SBB, kennen een hoge cultuurdruk. Het grondwater is verlaagd, de graslanden worden gescheurd en opnieuw ingezaaid en het land is zeer voedselrijk door een jarenlange bemesting.

Meer dan 400 ha. landbouwgrond is reeds aangekocht door Staatsbosbeheer en Bureau Beheer Landbouwgronden (BBL) waarbij met het huidige landgebruik specifiek rekening wordt gehouden met weidevogels en overwinterende ganzen. In het Dannemeer zitten, afhankelijk van het winterseizoen en de hoeveelheid oogstresten, 100-den tot 1000-den ganzen, met name rietgans en kolgans. De grauwe gans en brandgans komen in iets mindere mate voor. Ook 100-den kleine en wilde zwanen vinden soms hun plek in Dannemeer.

Volgens een winterinventarisatie afkomstig van SBB en SOVON in 2003 komen er diverse soorten weidevogels, steltlopers en moerasvogels voor. De waarnemingen zijn gedaan binnen het bestaande reservaat van SBB langs het Afwateringskanaal van Duurswold en in het gebied ten noorden hiervan in nabijheid van het Schildmeer. Dit zijn tevens de gebieden die in de huidige situatie het meest representatief mogen worden geacht als mogelijkheid van het voorkomen van bijzondere (vogel)soorten.

Binnen de reservaten zijn ook flora-inventarisaties gedaan door de Rijks Universiteit Groningen. Voor deze gegevens wordt verwezen naar de rapportage Natuurontwikkeling in Midden-Groningen (2000) van de Rijksuniversiteit.

Naast het genoemde reservaat van SBB met het oude smalle kavelpatroon en een meer noordwaarts gelegen bosperceel, bestaande uit Zwarte Els, Schietwilg en Grijze Wilg (eveneens langs het Afwateringskanaal van Duurswold) komt er in het zuidwesten van het gebied een bijzonder ecotoop voor. Het betreffende veenplasje is als natuurontwikkelingsproject in 1983 gegraven en ligt langs het Afwateringskanaal van Duurswold. Het gebiedje wordt gekenmerkt door extreem zure omstandigheden als gevolg van de aanwezigheid van kattenklei en de hiermee gepaard gaande pyrietoxidatie aan het maaiveld. Een pH-meting uit 1998 heeft uitgewezen dat het betreffende water een pH had van 2,5 waarmee het mogelijk het zuurste oppervlaktewater van Nederland betreft (bron 11). Ook is het als gevolg hiervan een zeer soortenarme plas.

Flora en Fauna

De kansrijkdom van Fauna is reeds onderzocht, waarvan de resultaten in het rapport Kansrijkdom Fauna Midden-Groningen (bron 13) zijn verschenen.

Belangrijkste conclusies ten aanzien van de bestaande en toekomstige Fauna doelsoorten zijn:

- Alle zoogdiersoorten, op de otter na, komen reeds voor.
- De aanwezige broedvogels komen in grote getale overeen met de genoemde “belangrijke” broedvogelsoorten overeenkomstig de gestelde natuurdoeltypen.
- Slechts enkele van de overige diersoorten komen voor.
- Geen exemplaren van de vlindergroep aanwezig.

De bedreigde soorten genoemd in het “soortenbeleid 2000-2004” lijken, op de Krooneend na, kansrijk te zijn in het toekomstige gebied. Oorzaak voor het uitblijven van aanwezigheid van de Krooneend ligt in een te geringe waterkwaliteit.

Op dit moment wordt er een quick scan ecologie uitgevoerd voor de herinrichting Dannemeer. In het MER zullen de effecten op flora en fauna beschreven worden op basis van deze quick scan van het plangebied.

3.4

RECREATIE

Het huidige recreatieve gebruik blijft beperkt tot het fietsen en/of wandelen over de openbare wegen door het gebied. In en nabij de reeds ingerichte natuurontwikkelingsgebieden van Midden-Groningen wordt gefietst, gewandeld en gekanoed. Na inrichting van Dannemeer worden de bestaande mogelijkheden hiertoe versterkt.

3.5

LANDSCHAP, CULTUURHISTORIE, GEOMORFOLOGIE EN ARCHEOLOGIE

Landschap

Het deelgebied Dannemeer wordt gerekend tot het veen ontginningenlandschap, waarbij het oorspronkelijke veengebied grotendeels is ontgonnen en ontwaterd voor landbouwkundig gebruik. De iepen langs de Meentweg zijn bijzonder omdat ze een ruimtelijk kader vormen aan de rand van het gebied en deze grens accentueren.

Cultuurhistorie

Vanuit cultuurhistorisch oogpunt zijn de smalle grillige verkavelingspatronen langs het Afwateringskanaal van Duurswold belangrijk. Deze oude verkavelingspatronen vallen binnen een bestaand reservaat van SBB. In de afbeelding is het verkavelingspatroon goed te herkennen.

Bebouwing en beplanting hebben zich met name buiten het Dannemeer ontwikkeld en vormen meer oostelijk van het gebied

de zogenaamde cultuur-as, waarvan Slochteren, Schildwolde en Hellum deel uit maken.

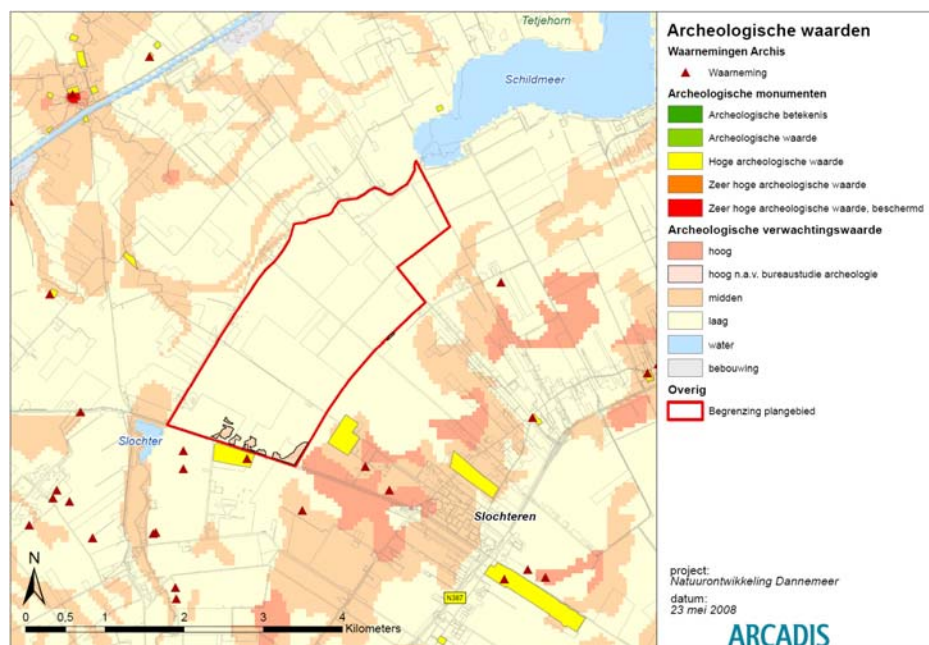
Archeologie

In 1999 is een Aanvullende Archeologische Inventarisatie (AAI) uitgevoerd door Archeologisch Adviesbureau RAAP in Midden-Groningen. Dit onderzoek heeft voor het Dannemeer geen duidelijk beeld kunnen opleveren wegens het uitblijven van toestemming voor het betreden van het te onderzoeken gebied. Ten gevolge hiervan zijn twee gebieden binnen het Dannemeer, welke aangemerkt zijn als gebied met een verhoogde kans op aanwezigheid van archeologische waarden, niet onderzocht. De locaties van deze gebieden zijn aangegeven in afbeelding 3.8.

Ter plaatse van deze twee gebieden zijn in het voornemen geen ontgravingen voorzien. Voor meer informatie over deze twee gebieden wordt verwezen naar het rapport Strategisch Groenproject Midden-Groningen; een Aanvullende Archeologische Inventarisatie (AAI) en bodemkundig onderzoek (bron 12).

Afbeelding 3.8

Ligging plangebied Dannemeer op Archeologische Waardekaarten

‘De overgang naar dekzandstructuren langs de uiterste oostrand kan ook waardevol zijn uit archeologisch oogpunt. Dit geldt met name voor de directe omgeving van de dekzandrug van Denemarken en het Slochterdiep.’ In verreweg het grootste deel van het gebied bevindt de overgang van veen naar minerale gronden zich onder het maaiveld. Op deze plaatsen is overigens ook geen afgraving van de huidige bouwvoor voorzien.

Op basis van de inrichtingsplannen in het eindrapport “Uitwerking inrichtingsmaatregelen natuurontwikkeling Midden-Groningen” en voorliggende rapportage bestaat dan ook geen risico van aantasting van deze archeologische waarden door graafwerkzaamheden alhier.

De archeologische monumentenkaart (AMK) van 2004 geeft aan dat er geen gebieden binnen het Dannemeer liggen met een archeologische waarde.

3.6

LANDBOUW

Het grootste deel van Dannemeer is (al dan niet in het verleden) als (intensief)landbouwgebied in gebruik (geweest). In het gebied zelf zijn enkele agrarische bedrijven gelegen. De overige landbouwgronden worden bewerkt door agrariërs buiten het gebied (veldkavels). De graslanden in Dannemeer worden in de huidige situatie hoofdzakelijk gebruikt voor de melkveehouderij. De reeds verworven gronden voor natuurontwikkeling, welke in bezit zijn van Staatsbosbeheer en BBL, worden tot het moment van inrichting extensief agrarisch beheerd (‘overgangsbeheer’) waarbij specifieke aandacht uitgaat naar weidevogels en overwinterende ganzen.

3.7

INFRASTRUCTUUR

Het huidige Dannemeer wordt doorsneden door een viertal wegen. Het gaat hier, van zuid naar noord, om de Slochtermeenteweg, Dannemeerweg, Meenteweg en de vanaf de Meenteweg in lengterichting van het gebied lopende Schildmaarweg richting gemaal Sans Souci. De drooglegging van de Dannemeerweg is minder dan de door de provincie voorgeschreven minimum drooglegging voor deze weg. Naast deze openbare verbindingswegen zijn een viertal toegangswegen tot huiskavels aanwezig. Drie van deze toegangstracés zijn gelegen op de kade van het Afwateringskanaal van Duurswold.

3.8

EXTERNE VEILIGHEID

Onder- en bovengrondse infrastructuur als gasleidingen en elektriciteitsmasten zijn niet aanwezig in het gebied en behoeven verder geen aandacht. Ter controle wordt wel een KLIC-melding uitgevoerd.

HOOFDSTUK

4

Voorgenomen activiteit en alternatieven

4.1**INLEIDING**

De alternatieven bestaan uit verschillende inrichtingsmaatregelen. Tijdens de planontwikkeling zijn verschillende inrichtingsmaatregelen onderzocht. Hieronder worden een aantal maatregelen beschreven en is aangegeven welke maatregelen zijn meegenomen in de alternatiefontwikkeling.

De voorgenomen activiteit voor Dannemeer is beschreven in het plan “Inrichtingsmaatregelen natuurontwikkeling Dannemeer”. Voor het MER is het van belang inzichtelijk te maken hoe men tot het voorkeursalternatief is gekomen. Dus welke alternatieven vanuit de planhistorie zijn beoordeeld en welke argumenten ten grondslag liggen aan de inrichtingsvariant in het plan “Inrichtingsmaatregelen natuurontwikkeling Dannemeer”.

4.2**INRICHTINGSMAATREGELEN**

Er vinden verschillende inrichtingsmaatregelen plaats, als bijv. vernatting, ontgraving, dempen van watergangen en dynamisch peilbeheer. Voor inrichting van het Zoet klei-oermeeras in Dannemeer krijgt vernatten, o.a. door het opzetten van het waterpeil, de prioriteit. Vernatten dient de vastgestelde natuurdoelen. Het is een flexibele (bij te stellen) en niet-onomkeerbare ingreep. Aanvullend speelt waterpeildynamiek een doorslaggevende rol aangezien de ontwikkeling van het natuurdoeltype Zoet klei-oermeeras hiervan afhankelijk is. Hierbij is enerzijds het voorkomen van inlaten van gebiedsvreemd water belangrijk en anderzijds het aanvoeren van ‘geschikt’ water (aanvoer van water uit zuidelijk natuurgebied en de Slochter Ae) noodzakelijk.

Voor de realisatie van een goede uitgangssituatie voor natuurontwikkeling, zijn graafwerkzaamheden in delen van het natuurgebied noodzakelijk. De nutriëntenrijke en veraarde bovengrond wordt in een aantal delen daarbij verwijderd. Afgraven is een eenmalige, onomkeerbare ingreep. Er worden bij de inrichting in het gebied op grote schaal graafmaatregelen uitgevoerd. Hiermee kan voor de gewenste oppervlakten natuurdoeltypen een geschikte startsituatie worden gerealiseerd.

Grootschalig afplaggen van percelen om een meer oligotroof milieu te bereiken, wordt niet gedaan. De redenen hiervoor zijn o.a. de grondfracties welke in een groot deel van het gebied over grotere diepte bestaan uit oxidatie en verzuring gevoelig materiaal en de onduidelijkheden over (het sturen van) de richting van vegetatieontwikkeling na inrichting.

Na inrichting met graafmaatregelen is monitoring van de ontwikkeling daarom essentieel. Met de uitkomsten daarvan is de toekomstige natuurontwikkeling nog beter te sturen.

Door middel van een gericht beheer kunnen de gestelde natuurdoeltypen ontwikkeld worden. Het is hiervoor wel noodzakelijk dat gelijk na inrichting een goede doorstroming van het oppervlaktewater plaatsvindt. Dit om de gevolgen van nalevering van nutriënten vanuit de voormalige landbouwgronden te mitigeren. Op deze wijze kan een te explosieve ontwikkeling van ruigtevegetatie als pitrus mogelijk beter in de hand worden gehouden. De 'doorspoeling' moet een aantal jaren (5–10 jaar) na inrichting plaatsvinden.

Ook met een gericht beheer, moet rekening worden gehouden met een langdurig ontwikkelingstraject (> 10 jaar). Gedurende deze periode kunnen beheersmaatregelen worden aangepast en afgestemd op basis van monitoringsresultaten.

Bij inrichting en beheer van het zilverschoongrasland en de kamgrasweide op de brede rug heeft het open houden en voorkomen van verruiging van het grasland de prioriteit. Daarom wordt gekozen voor een maaibeheer in samenhang met extensieve begrazing.

Inrichtingsmaatregelen voor eilanden

Om te zorgen voor veilige broedgelegenheid voor grondbroeders als de Lepelaar worden twee zogenaamde 'vosvrije' eilanden gecreëerd. Om dit te bereiken zijn de eisen van de watergang rondom het eiland gesteld op een minimale breedte van 50 meter en een minimum diepte van 1 meter. Deze minimale waarden moeten het gehele jaar door gehaald worden.

Naast de 'vosvrije' eilanden worden een tweetal schelpen- of grindeilandjes aangelegd om o.a. de plevier en visdief broedgelegenheid te bieden. Direct langs de waterlijn van het mozaïek van open water bieden slikplaten foerageer mogelijkheden. In hoeverre deze slikplaten gerealiseerd en gehandhaafd kunnen worden zal uit monitoring moeten blijken.

Grondbalans

Conform het eindrapport "Uitwerking inrichtingsmaatregelen natuurontwikkeling Midden-Groningen" (1999; werkgroep Natuur) is een gesloten grondbalans het uitgangspunt. Alle grond blijft binnen het projectgebied. Er is geen geld beschikbaar om de vrijkomende grond buiten het projectgebied te verwerken.

Belangrijkste bestemmingen van de vrijkomende grond binnen het gebied zijn een brede rug langs de oostrand, het 'natte gronddepot' langs het Afwateringskanaal van Duurswold en de nieuwe boezemkade langs het natte gronddepot. De brede rug langs de oostrand is noodzakelijk voor waterkering en draagt door de grazige vegetatie bij aan het voorkomen van wildschade (ganzenvraat) in het aangrenzende landbouwgebied. Ook is het recreatief medegebruik hoofdzakelijk gesitueerd op deze brede rug waarbij het gaat om wandel-, fiets- en ruitersporen.

Waar dit uit oogpunt van drooglegging noodzakelijk is, worden voorzieningen getroffen bij bestaande bebouwing (kaden en gemaal). Langs de Meenteweg blijven bermsloten gehandhaafd.

4.3 **ALTERNATIEVEN EN VARIANTEN**

Binnen de randvoorwaarden van de waterhuishouding en de te realiseren natuurdoeltypen voor Dannemeer worden 2 verschillende alternatieven geformuleerd. De alternatieven zullen zich vooral concentreren op de af te graven bouwvoor voor verschraling en vernatting en de aanvoer van geelzand of klei/leem voor het dempen van watergangen en het aanbrengen van het gewenste beekprofiel. Daarnaast is vooral het ontwerpproces van het inrichtingsplan van belang; welke keuzen zijn waarom gemaakt en welke inrichtingsvarianten waren hierbij aan de orde?

4.3.1 **ALTERNATIEF 1: HET INRICHTINGSPLAN (SAXION HOGESCHOOL/DLG; 2005)**

In dit alternatief worden de maatregelen toegepast zoals ze in het inrichtingsplan staan beschreven. Dit plan wordt de komende tijd nog geoptimaliseerd door DLG. In het MER wordt het ontwerpproces van het inrichtingsplan toegelicht.

4.3.2 **ALTERNATIEF 2: OPTIMALISATIE VOOR BODEM EN CULTUURHISTORIE**

Binnen het ruimtelijke ontwerp van alternatief 1 wordt gezocht naar een optimalisatie voor de aspecten bodem en cultuurhistorie. Gedacht wordt hierbij aan de optimalisatie van watergangen om ongewenste effecten op de waterhuishouding rond bebouwing en het oostelijk gelegen landbouwgebied te voorkomen. Minder verstoring van waterwerende deklagen of isoleren watergangen met kleilagen met als gevolg minder uitlogen van vermestende stoffen. Meer verschraling door verwijderen topklaag in een groter deel van het plangebied. Behoud van de verkavelingsstructuur in het gebied door de te dempen sloten in het gebied om te vormen tot wallen.

4.3.3 **MEEST MILIEUVRIENDELIJKE ALTERNATIEF EN VOORKEURSalTERNATIEF**

Op basis van de effectbeschrijving van de aspecten genoemd in tabel 5.1, de effectvergelijking die in het MER wordt uitgewerkt en compenserende en mitigerende maatregelen wordt een meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) en een voorkeursalternatief (VKA) samengesteld uit de onderzochte alternatieven. De ervaring en de beschreven effecten en het voortschrijdende inzicht dat met de eerder uitgevoerde deelprojecten is opgedaan wordt hierbij gebruikt.

Het MMA bestaat uit de voorgenomen locaties voor natuurontwikkeling (beekmeandering, verschraling, demping van sloten) met de ontgrondingmaatregelen die vanuit milieuoogpunt het best scoren.

Het VKA is het alternatief dat voldoet aan de eisen en de verschillende belangen. Hierbij wordt naast milieu ook het economische belang en de technische mogelijkheden gewogen.

Zowel het MMA als het VKA worden in de eindfase van het opstellen van het MER vastgesteld op basis van de effectbeoordeling.

HOOFDSTUK 5 Effecten

5.1

INLEIDING

In het op te stellen milieueffectenrapport worden de effecten van de alternatieven beschreven en onderling vergeleken. Dit gebeurt door de alternatieven te vergelijken met de referentiesituatie. Als referentiesituatie dient de huidige situatie (zie paragraaf 3.9).

De effecten worden vanuit twee invalshoeken in beeld gebracht:

1. Doelrealisatie

Om te bepalen in welke mate de beoogde effecten (ten aanzien van het natuurlijke systeem, natuur en landschap) worden bereikt door uitvoering van het plan, zullen we een aantal vragen beantwoorden. Kunnen de doelen voor natuur en ruimtelijke kwaliteit worden bereikt door de voorgenomen inrichtingsmaatregelen? Zo niet, in welke mate worden de (natuur)doelen bereikt en hoe en met welke maatregelen kunnen de doelen worden geoptimaliseerd? Is het middel van ontgrondingen het meest effectief om de natuurdoeltypen te bereiken? Zijn ongewenste effecten voorkomen? Wat zijn nieuwe mogelijkheden voor landschap en recreatie?

2. Positieve of negatieve milieugevolgen

Waar treden mogelijk positieve of negatieve gevolgen op voor het milieu, wat is de aard van deze effecten (omkeerbaar of onomkeerbaar) en welke maatregelen zijn nodig om deze gevolgen te voorkomen of te beperken. We beschrijven de gevolgen van de ontgrondingsmaatregelen voor alle relevante milieuaspecten (negatieve en positieve effecten). Deze effecten worden vooral kwalitatief beoordeeld op basis van beschikbare informatie en expert judgement. Waar mogelijk worden de effectbeschrijvingen kwantitatief onderbouwd.

5.2

BEOORDELINGSKADER

De belangrijkste aspecten en beoordelingscriteria worden in navolgende tabel beschreven. Deze criteria zijn bruikbaar vanuit beide invalshoeken (doelrealisatie en milieugevolgen).

Tabel 5.1

Beoordelingscriteria voor
Dannemeer

Aspect	Beoordelingscriteria
Bodem en water	
Bodem	Grondbalans :Effect van eventuele tussendepots
	Grondbalans: Effect van afvoer van grond buiten gebied
	Invloed op bodemverontreiniging
	Beïnvloeding bodemdaling
Water	Invloed op grondwaterkwantiteit: Invloed op grondwaterstand Verandering van kwel en wegzijging van water
	Invloed op oppervlaktewaterpeil (o.a. verandering van peilfluctuaties)
	Invloed op grondwaterkwaliteit
	Invloed op oppervlaktewaterkwaliteit
Natuur	
Beschermd gebied (Beschermd natuurmonument en EHS)	Effect van ruimtebeslag
	Effect van hydrologische veranderingen (verdroging/ vernatting)
	Effect van verandering grondgebruik (vermesting/ vershraling/ verzuring)
	Effect van verstoring (uitvoering ontgroning, recreatie)
Flora en fauna (beschermd soorten)	Effect van vergraving op bestaande leefgebieden (aanlegfase)
	Effect van grondtransport en –depots (aanlegfase)
	Effect van hydrologische veranderingen (verdroging/ vernatting) (gebruik)
	Effect van verandering grondgebruik (vermesting/ vershraling/ verzuring) (gebruiksfase)
	Effect van verstoring (uitvoering, recreatie) (aanleg en gebruik)
Recreatie	Verandering recreatieve voorzieningen (hectare en aantal)
Landschap, cultuurhistorie, geomorfologie en archeologie	
Landschap	Verandering waardevolle landschapsstructuren, patronen en elementen
	Veranderingen van landschapsbeleving (aantasting openheid, doorsnijding)
	Nieuwe mogelijkheden landschap
Cultuurhistorie	Verandering cultuurhistorische waardevolle landschappen en patronen (opp. en aantal)
	Verandering cultuurhistorische waardevolle elementen/ gebouwen (aantal)
Geomorfologie	Verandering waardevolle geomorfologische vormen
Archeologie	Verandering archeologische monumenten (aantal)
	Verandering archeologisch potentieel waardevol gebied (opp.)
	Vergraving van archeologische waarden
Hinder voor omwonenden (vooral tijdens de aanlegfase of verkeersaantrekkende werking)	
Geluid	Verandering oppervlakte geluidsbelast gebied
Lucht	Verandering jaargemiddelde grenswaarde NO ₂
Stof	Verandering jaargemiddelde grenswaarde fijn stof
Trillingen	Verandering trillingen
Grondbalans	Effect van eventuele tussendepots en mogelijke overlast
Externe veiligheid	Ligging tov risicocontouren: route vervoer gevaarlijke stoffen/ kabels en leidingen.
Wateroverlast	Effect kadedoorbraak of inundatierisico
Grondbalans	Effect van eventuele tussendepots en veiligheidsaspecten daarvan
Infrastructuur? (auto en fiets)	Bereikbaarheid gebied voor recreatie
	Lokale bereikbaarheid
	Verkeersveiligheid
	Grondbalans: aan- en afvoerroutes grond
Landbouw	Verandering van de landbouw

HOOFDSTUK

6 Besluiten, beleidskader en procedure

6.1

BESLUITVORMING EN PROCEDURE

Het besluit-MER voor de ontwikkeling van het gebied Dannemeer wordt gekoppeld aan de aanvraag voor de ontgrondingvergunning en de uitwerking van het bestemmingsplan. De m.e.r.-procedure loopt in deze situatie gelijk op met de procedure ten behoeve van de vergunningverlening en de uitwerking van het bestemmingsplan. In Afbeelding 6.9 is deze procedure weergegeven. De volgende stappen zijn te onderscheiden:

1 - Opstelling en bekendmaking Startnotitie

De besluit-m.e.r.-procedure gaat officieel van start met de publicatie van deze Startnotitie. Met de Startnotitie wordt aan belanghebbenden gelegenheid gegeven om invloed uit te oefenen op de te beschouwen onderwerpen in het besluit-MER.

2 - Inspraak en advies Commissie m.e.r. (Cie mer)

Naar aanleiding van de Startnotitie bestaat de mogelijkheid voor inspraak. De inspraak wordt georganiseerd door het coördinerend Bevoegd Gezag, Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen. Gedurende zes weken ligt de Startnotitie ter inzage. Op basis van de gegevens uit de Startnotitie en de inspraakreacties wordt door de Commissie voor de milieueffectrapportage het advies voor richtlijnen (waaraan het besluit-MER moet voldoen) opgesteld.

De adviesrichtlijnen zijn maximaal 9 weken na het afronden van de inspraaktermijn beschikbaar. Behalve aan de Commissie m.e.r. wordt de Startnotitie ook toegezonden aan de wettelijke adviseurs. Vaste adviseurs voor de milieueffectrapportage zijn de regionale inspecteur van Volksgezondheid en Milieuhygiëne van het ministerie van VROM en de regionale directeur Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie van het ministerie van LNV.

3 - Richtlijnen (definitief)

Door Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen worden, aan de hand van de inspraakreacties en de adviesrichtlijnen van de Commissie m.e.r., de definitieve richtlijnen opgesteld. De richtlijnen bevatten aanwijzingen ten aanzien van de informatie die het besluit-MER moet bevatten en de onderwerpen en aspecten die in het besluit-MER moeten worden uitgewerkt.

4 - Opstellen besluit-MER

Het besluit-MER wordt opgesteld in opdracht van de initiatiefnemers, de Dienst Landelijk Gebied Groningen en de Gemeente Slochteren, waarbij zorgvuldig rekening wordt gehouden met de definitieve richtlijnen. Samen met de bekendmaking van het besluit-MER, wordt de vergunningaanvraag bekend gemaakt.

5 – Inspraak en toetsing door Commissie m.e.r.

Na de publicatie wordt het besluit-MER ter inzage gelegd. Hierbij is er opnieuw gelegenheid voor inspraak gedurende zes weken. Na deze periode wordt het besluit-MER getoetst door de Commissie voor de m.e.r., waarbij ook de inspraakreacties worden meegewogen. De Commissie kan om aanvulling vragen van onderdelen van het besluit-MER wanneer zij van mening is dat de informatie onvoldoende is.

6 – Besluit ontgrondingvergunning en vaststelling Voorontwerp Bestemmingsplan

Het besluit over de ontgrondingvergunning wordt door Gedeputeerde Staten of de minister van Verkeer en Waterstaat genomen. De uitwerking van het bestemmingsplan wordt door de gemeente Slochteren vastgesteld. De herziening wordt voor goedkeuring voorgelegd aan Gedeputeerde Staten.

7 – Beroep

Tegen het besluit over de ontgrondingvergunning kan beroep worden aangetekend. Hiervoor bestaat geen wettelijke termijn.

Inhoudelijke integratie besluit-m.e.r. en plan-m.e.r.

In het besluit-MER worden de milieueffecten beschreven van de in hoofdstuk 4 genoemde alternatieven. Vanwege de uitwerking van het bestemmingsplan buitengebied van de gemeente Slochteren, die het kader vormt voor de ontgrondingen, is tevens de plan-m.e.r.-plicht van toepassing. In het plan-MER wordt een onderbouwing en uitleg gegeven over de gemaakte keuzes voor de locatie, doelen en uitgangspunten van het natuurontwikkelingsgebied en de hiermee samenhangende ontgrondingen. Het plan-MER en besluit-MER worden gecombineerd tot één document.

Procedure integratie besluit-m.e.r. en plan-m.e.r.

Op grond van artikel 14.4b van de Wet milieubeheer, worden de besluit- en plan-m.e.r.-procedure gecombineerd doorlopen. Omdat voor de besluit-m.e.r.-procedure de zwaarste procedure moet worden doorlopen, wordt voor dit project een besluit-MER opgesteld.

Op grond van artikel 14.5, lid 1 van de Wet milieubeheer kan bij dit project gebruik worden gemaakt van de coördinatieregeling uit artikel 14.9, lid 2 van de Wet milieubeheer (zie onderstaande tekstkaders). Dit betekent dat coördinatie van het maken van het MER plaatsvindt door Gedeputeerde Staten.

ARTIKEL 14.5, LID 1 WET MILIEUBEHEER

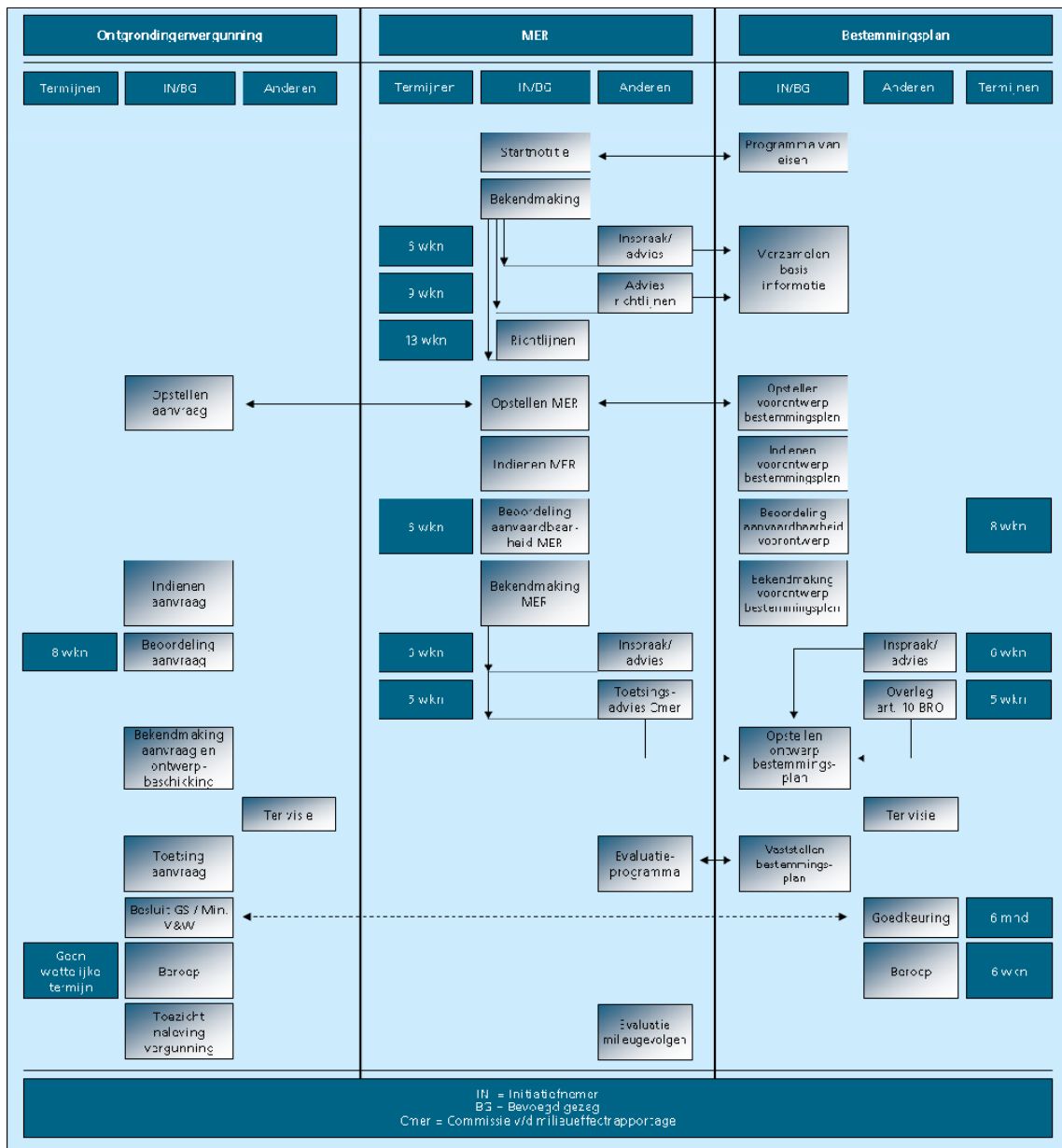
Ingeval ter zake van een activiteit, dan wel ter zake van verscheidene met elkaar samenhangende activiteiten meer dan een besluit is aangewezen, bij de voorbereiding waarvan op grond van het bij of krachtens deze wet bepaalde een milieu-effectrapport moet worden gemaakt en op de voorbereiding waarvan afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is, wordt ter voorbereiding van die besluiten één milieu-effectrapport gemaakt.

ARTIKEL 14.9, LID 2 WET MILIEUBEHEER

2. Met de coördinatie is belast:
 - a. indien de bevoegdheid tot het nemen van de betrokken besluiten berust bij één bestuursorgaan: dat orgaan;
 - b. indien die besluiten ingevolge wettelijk voorschrift op aanvraag worden genomen en de betrokken aanvragen ingevolge artikel 14.1 gecoördineerd kunnen worden voorbereid of behandeld: gedeputeerde staten van de betrokken provincie;
 - c. in andere gevallen: het krachtens artikel 14.8 daartoe aangewezen bestuursorgaan.

Afbeelding 6.9

Procedure voor ontgrondingsvergunning, bestemmingsplan en MER Dannemeer

6.2

BELEIDSKADER

Bij het bepalen van haar beleid moeten de gemeente rekening houden met het beleid van de hogere overheden. Voor het bestemmingsplan Buitengebied vormt het provinciale ruimtelijke beleid uit het Provinciale Omgevingsplan II (POP II) het belangrijkste toetsingskader. Daarnaast vormt de Nota Ruimte, dat is de visie van het rijk op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland, een kader. Ook de afstemming met het beleid op regionale schaal is van belang. Naast de beleidskaders is ook de afstemming met wetgeving zoals de Wet milieubeheer en de Flora- en faunawet belangrijk. Speciale aandacht daarbij verdient de Europese wetgeving voor zover deze nog niet in landelijke wetgeving is vertaald en als gevolg hiervan direct doorwerkt in het bestemmingsplan. Voor dit bestemmingsplan gaat het daarbij bijvoorbeeld om Europees beleid op het gebied van archeologie.

Europees beleid***Verdrag van Malta***

In 1992 werd dit verdrag ondertekend door een groot aantal EU-landen, waaronder Nederland. Doelstelling van het verdrag is de veiligstelling van het (Europese) archeologische erfgoed.

Op dit moment is er – ter implementatie van het verdrag – een wetsvoorstel in voorbereiding: de Wet op archeologische Monumentenzorg. Het wetsvoorstel verplicht gemeenten bij het opstellen van ruimtelijke plannen rekening te houden met de in hun bodem aanwezige archeologische (verwachtings)waarden.

Kaderrichtlijn Water (KRW)

De Kaderrichtlijnen Water (KRW) is een Europese richtlijn op het gebied van oppervlakte en grondwater met als doel de kwaliteit van de Europese wateren te verhogen.

Rijksbeleid***De Nota Ruimte (2006)***

Deze nota bevat de visie van het rijk op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland tot 2020, met een doorkijk naar 2030. Hoofddoel van het nationaal ruimtelijk beleid is ruimte scheppen voor de verschillende ruimteveragende functies op het beperkte oppervlak in Nederland. Hieronder worden enkele onderdelen van de nota besproken: De Ecologisch Hoofdstructuur (EHS), het beleid ten aanzien van de landbouw en van recreatie.

Over de EHS stelt de Nota Ruimte dat de precieze begrenzing gebeurt door de provincies. In en rond de EHS geldt een 'nee, tenzij-regime': nieuwe plannen of projecten zijn niet toegestaan indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van de EHS wezenlijk aantasten, tenzij er geen redelijke alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Het hele plangebied Dannemeer ligt in de EHS.

Voor wat de landbouwsector is het beleid gericht op een transitie naar een vitale en duurzame landbouw. Voorwaarde hiervoor is dat er een economisch perspectief aanwezig is voor de agrarische bedrijven. Provincies wordt gevraagd om niet-grondgebonden en/of kapitaalintensieve landbouw en daaraan gerelateerde bedrijvigheid te bundelen in zogeheten landbouwonwikkelingsgebieden. In hun ruimtelijke plannen moeten provincies

meer mogelijkheden scheppen voor een betere bedrijfsvoering in de grondgebonden landbouw.

Op het gebied van recreatie is het rijksbeleid Nota Ruimte in het algemeen gericht op het vergroten van de toeristische recreatieve mogelijkheden in de groene ruimte.

Provinciaal beleid

Tweede Provinciaal Omgevingsplan (POP II)

Het plangebied ligt in verschillende zones van de functiekaart 2010 van het Tweede Provinciaal Omgevingsplan (POP II). Een groot deel bestaat uit de functie natuur (zowel bestaand als toekomstig). De hoofddoelstelling hier is behoud, herstel en ontwikkeling van de aanwezige natuur- en landschapswaarden en benutten van de mogelijkheden van natuurontwikkeling. Inrichting en beheer worden gericht op herstel, behoud en ontwikkeling van de beoogde natuur- en landschapswaarden. In gebieden met bestaande natuurwaarden zijn geen ingrepen (egaliseren, ontgronden, diepploegen, scheuren van grasland om het om te zetten in bouwland) en ruimtegebruik toegestaan, die strijdig zijn met het behoud van de aanwezige natuur- en landschapswaarden. Met behulp van het instrument voor de milieueffectrapportage moet per geval worden beoordeeld of nieuwe boor- en winlocaties van delfstoffen kunnen worden toegestaan. Bij natuurontwikkelingsprojecten worden kansen benut voor herstel en vergroting van de herkenbaarheid en belevingswaarde van archeologische waarden. Door het plangebied loopt een ecologische verbindingszone.

Integraal Natuurgebiedsplan

In het gebiedsplan van de provincie staat het plangebied grotendeels aangegeven als EHS natuur. Voor het gebied is de EHS begrensd en zijn de natuurdoeltypen vastgesteld.

Gemeentelijk beleid

Landschaps- en groenvisie 2000

De Landschaps- en groenvisie 2000 is een visie op hoofdlijnen die bedoeld is als richtsnoer voor de afwegingen die de gemeente maakt rondom landschappelijke ontwikkelingen en claims op de ruimte. De visie vormt de basis voor allerlei uitwerkingen in beleid, beheer- en uitvoeringsplannen, zoals het wijzigen van bestemmingsplannen.

De volgende drie punten vormen de basis voor de visie voor het groen en het landschap:

- Het in stand houden en versterken van de identiteit en herkenbaarheid van het landschap en de kernen.
- Het vergroten van de ecologische waarde en structuur van de elementen en de tussenliggende verbindingen.
- Het vergroten van de mogelijkheden voor bewoners en bezoekers om het landschap en het groen in de gemeente Slochteren te gebruiken.

Bestemmingsplan Buitengebied

In het huidige bestemmingsplan buitengebied bestaat het plangebied Dannemeer uit agrarische gronden die de aanduiding Natuurontwikkeling hebben gekregen. Binnen de gebieden met deze aanduiding wordt het huidige gebruik gecontinueerd totdat de gronden zijn aangekocht en de functiewijziging kan plaatsvinden. Voor deze gebieden geldt een basisbescherming wat betekent dat voorkomen moet worden dat zich ongewenste en onomkeerbare veranderingen voor natuurontwikkeling in de abiotische situatie in het gebied voordoen.

6.3

DE STARTNOTITIE EN MOGELIJKHEDEN TOT INSPRAAK

De Startnotitie is bedoeld om iedereen de gelegenheid te bieden opmerkingen te maken over de gewenste inhoud van het besluit-MER. Deze (inspraak)reacties worden meegenomen bij het formuleren van de richtlijnen voor het opstellen van het besluit-MER. De richtlijnen bevatten inhoudelijke eisen waaraan het besluit-MER moet voldoen. Het besluit-MER zal een belangrijke rol vervullen bij de besluitvorming en inspraak over het bestemmingsplanbesluit en de ontgrondingvergunning.

Schriftelijke reacties op de Startnotitie kunnen binnen een termijn van zes weken na bekendmaking van de ter inzage legging worden ingediend bij het coördinerend Bevoegd Gezag (provincie Groningen). Waar en wanneer de Startnotitie kan worden ingezien wordt bekend gemaakt door middel van advertenties in lokale en regionale bladen.

Initiatiefnemer voor de besluit-m.e.r.-procedure

Dienst Landelijk Gebied Groningen

Postbus 30027

9700 RM, Groningen

Contactpersoon: dhr. A. Schuiling, tel. 050-3178572

Coördinerend Bevoegd Gezag

Provinciale Staten van de provincie Groningen

Postbus 610

9700 AP Groningen

Contactpersoon: mw. W. Degenhart Drenth, M.e.r.-coördinator provincie Groningen,
tel.: 050- 3164712

Gemeente Slochteren

Hoofdweg 10a

9621 AL Slochteren

Contactpersoon: dhr. M. Smit

BIJLAGE 1

Literatuurlijst

Saxion Hogeschool IJsselland: Wouter Haan 2005. Inrichtingsmaatregelen natuurontwikkeling Dannemeer. In opdracht van: DLG-Groningen.

Bronnenlijst uit bovenstaand rapport

1. Eindrapport "Uitwerking inrichtingsmaatregelen natuurontwikkeling Midden-Groningen", Herinrichting Midden-Groningen, Werkgroep Natuur Midden-Groningen, 5 november 1999
2. Strategisch groenproject, Plan Herinrichting Midden-Groningen, 16 november 1999, Gedeputeerde Staten van Groningen
3. Ontwerp-planuitwerking Herinrichting Midden-Groningen, juni 2000, Landinrichtingscommissie Midden-Groningen
4. Stagehandleiding Ruimtelijke Ordening en Planologie, Milieuoopleidingen 2004-2005, nummer 3232, versie april 2004
5. 1.5Nutriënten uit de landbouw, een probleem voor natuurontwikkeling?, concept-eindrapport, K.B. Zwart, J. Bril en J.W. Steenhuizen, Dienst Landbouwkundig Onderzoek
6. Eindrapport 'Nadere uitwerking natuurontwikkeling Midden-Groningen; thema natuur', Werkgroep Natuur Midden-Groningen i.s.m. IWACO, 30 juni 1999
7. Natuurontwikkeling Midden-Groningen een ecohydrologische inventarisatie, IWACO adviesbureau voor water en milieu, Rapportnr. 91190, 1992
8. Natuur uit het moeras! Naar een duurzame ecologische ontwikkeling in laagveenmoerassen, A. van Leerdam en J.G. Vermeer, 1992
9. Handboek natuurdoeltypen in Nederland, rapport IKC Natuurbeheer nr. 11, D.Bal, H.M. Beijer, Y.R. Hoogeveen, S.R.J. Jansen en P.J. van der Reest, Wageningen 1995
10. Broekbossen, Boscosystemen van Nederland deel 1, A.H.F. Stortelder, P.W.F.M. Hommel en R.W. de Waal, KNNV Uitgeverij
11. Ecologisch onderzoek kleine wateren in Duurswold 1998, Aquasense, 1999
12. Strategisch Groenproject Midden-Groningen, Een Aanvullende Archeologische Inventarisatie (AAI) en bodemkundig onderzoek, RAAP-RAPPORT 484, eindversie 30-11-1999
13. Kansrijkdom Fauna in Midden-Groningen, een overzicht van bestaande en te verwachten Fauna, t.b.v. de inrichting in het Dannemeergebied, Werkgroep Fauna Midden-Groningen, juni 2004

Internet

14. <http://www.alterra.wur.nl/webdocs/internet/corporate/prodpubl/boekjesbrochures/moerasvogels.pdf>, geraadpleegd op 23-03-2005.
15. <http://www.faunafonds.nl/>, geraadpleegd op 25-04-2005
16. <http://www.natuurloket.nl/>, geraadpleegd op 02-06-2005
17. <http://www.ravon.nl/poelen.html>, geraadpleegd op 02-06-2005

BIJLAGE 2

Kaart inrichtingsplan Dannemeer

Inrichting Dannemeer

in verband met
kwaliteitsonderzoek
bebouwing

elektrisch getuig
duiker
grondwater
stuw
brug

fietsbrug

parkvervoorziening

uitzichtpunt

dam met duiker

veerwaaier

aan te leggen boezemkade

aan te leggen felpoort, conform OP

aan te leggen felpoort, conform OP 2

aan te leggen kade

aan te leggen kade

aan te leggen kade

aan te leggen kade

aan te leggen kade

aan te leggen kade

aan te leggen kade

aan te leggen kade

aan te leggen kade

aan te leggen kade

aan te leggen kade

aan te leggen kade

aan te leggen kade

aan te leggen kade

aan te leggen kade

aan te leggen kade

aan te leggen kade

aan te leggen kade

aan te leggen kade

aan te leggen kade

aan te leggen kade

aan te leggen kade

aan te leggen kade

aan te leggen kade

aan te leggen kade

aan te leggen kade

aan te leggen kade

aan te leggen kade

aan te leggen kade

aan te leggen kade

aan te leggen kade

aan te leggen kade

aan te leggen kade

1:15000

GRONINGEN

dienst landelijk gebied
voor ontwikkeling en beheer

21 Juni 2005
Wouter Haan, team leiding

Aan deze kaart kunnen geen rechten worden ontleend

COLOFON

STARTNOTITIE MER NATUURONTWIKKELING DANNEMEER

OPDRACHTGEVER:

DLG GRONINGEN

STATUS:

Vrijgegeven

AUTEUR:

ing. J. Christen

GECONTROLEERD DOOR:

ing. P. Hartskeerl

VRIJGEGEVEN DOOR:

drs. B.P.W. Schlangen

9 juli 2008

110312/CE8/001/000144

ARCADIS NEDERLAND BV
Beaulieustraat 22
Postbus 264
6800 AG Arnhem
Tel 026 3778 911
Fax 026 3515 235
www.arcadis.nl
Handelsregister
9036504

©ARCADIS. Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbenden niets uit dit document worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitale reproductie of anderszins.